Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

30 päivänä toukokuuta 2013 *

Turvapaikka — Asetus (EY) N:o 343/2003 — Kolmannen maan kansalaisen johonkin jäsenvaltioon jättämän turvapaikkahakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittäminen — Asetuksen 3 artiklan 2 kohta — Jäsenvaltioiden harkintavalta — Yhdistyneiden Kansakuntien pakolaisasiain päävaltuutetun asema — Jäsenvaltioiden velvollisuus pyytää tätä viranomaista antamaan lausunto — Velvollisuutta ei ole

Asiassa C-528/11,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Administrativen sad Sofia-grad (Bulgaria) on esittänyt 12.10.2011 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 18.10.2011, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Zuheyr Frayeh Halaf

vastaan

Darzhavna agentsia za bezhantsite pri Ministerskia savet,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja L. Bay Larsen (esittelevä tuomari) sekä tuomarit J. Malenovský, U. Lõhmus, M. Safjan ja A. Prechal,

julkisasiamies: N. Wahl,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Saksan hallitus, asiamiehinään T. Henze ja N. Graf Vitzthum,

— Italian hallitus, asiamiehenään G. Palmieri, avustajanaan avvocato dello Stato F. Urbani Neri,

— Alankomaiden hallitus, asiamiehinään J. Langer ja C. Wissels,

— Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehenään C. Murrell, avustajanaan barrister R. Palmer,

— Sveitsin hallitus, asiamiehenään D. Klingele,

* Oikeudenkäyntikieli: bulgaria.

— Euroopan komissio, asiamiehinään M. Condou-Durande ja V. Savov,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee niiden perusteiden ja menettelyjen vahvistamisesta, joiden mukaisesti määritetään kolmannen maan kansalaisen johonkin jäsenvaltioon jättämän turvapaikkahakemuksen käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio, 18.2.2003 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 343/2003 (EUVL L 50, s. 1; jäljempänä asetus) 3 artiklan 2 kohdan ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 18, 41 ja 47 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa kantajana on Irakin kansalainen Zuheyr Frayeh Halaf ja vastaajana Darzhavna agentsia za bezhantsite pri Ministerskia savet (kansallinen pakolaisvirasto, joka toimii valtioneuvoston alaisuudessa, jäljempänä DAB) ja joka koskee mainitun viraston päätöstä olla Halafin osalta aloittamatta pakolaisaseman myöntämismenettelyä ja sallia hänen siirtämisensä Kreikkaan.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Geneven yleissopimus

3 Pakolaisten oikeusasemaa koskeva yleissopimus, joka allekirjoitettiin 28.7.1951 Genevessä (Yhdistyneiden Kansakuntien sopimuskokoelma, nide 189, s. 150, nro 2545 (1954); jäljempänä Geneven yleissopimus), tuli voimaan 22.4.1954.

4 Kaikki jäsenvaltiot ovat Geneven yleissopimuksen sopimuspuolia, samoin kuin Islannin tasavalta, Liechtensteinin ruhtinaskunta, Norjan kuningaskunta ja Sveitsin valaliitto. Euroopan unioni ei ole Geneven yleissopimuksen sopimuspuoli, mutta SEUT 78 artiklan 1 kohdassa ja perusoikeuskirjan 18 artiklassa viitataan mainittuun yleissopimukseen.

5 Yleissopimuksen johdanto-osassa todetaan, että Yhdistyneiden Kansakuntien pakolaisasiain pääkomissaarin (UNHCR) tehtävänä on valvoa pakolaisten suojelua koskevien kansainvälisten yleissopimusten soveltamista ja että tämän kysymyksen ratkaisemiseksi tehtyjen toimenpiteiden tehokas yhdenmukaistaminen riippuu valtioiden yhteistoiminnasta pääkomissaarin kanssa.

6 Yleissopimuksen 35 artiklan 1 kappaleessa määrätään seuraavaa:

”Sopimusvaltiot sitoutuvat yhteistoimintaan Yhdistyneiden Kansakuntien pakolaisasiain pääkomissaarin toimiston tai muun sen tilalle mahdollisesti tulevan Yhdistyneiden Kansakuntien elimen kanssa sille kuuluvien tehtävien suorittamisessa ja erityisesti helpottamaan sen valvontatyötä tämän sopimuksen määräysten noudattamiseksi.”

Unionin oikeus

Asetus

7 Asetuksen johdanto-osan 12 perustelukappaleessa todetaan, että asetuksen soveltamisalaan kuuluvien henkilöiden osalta jäsenvaltioita sitovat sellaisten kansainvälisen oikeuden välineiden mukaiset velvollisuudet, joiden osapuolia ne ovat ja joissa kielletään syrjintä.

8 Asetuksen 2 artiklassa säädetään muun muassa seuraavaa:

”Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

– –

c) ’turvapaikkahakemuksella’ kolmannen maan kansalaisen tekemää hakemusta, joka voidaan ymmärtää pyynnöksi saada kansainvälistä suojelua jostakin jäsenvaltiosta Geneven yleissopimuksen mukaisesti. Kansainvälisen suojelun myöntämistä koskevia hakemuksia pidetään aina turvapaikkahakemuksina, jollei asianomainen kolmannen maan kansalainen nimenomaisesti pyydä muunlaista suojelua, jota on mahdollista hakea erikseen;

– –”

9 Asetuksen 3 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on käsiteltävä kenen tahansa kolmannen maan kansalaisen minkä tahansa jäsenvaltion rajalla tai alueella esittämä turvapaikkahakemus. Turvapaikkahakemuksen käsittelee yksi ainoa jäsenvaltio. Tämä jäsenvaltio on se, joka III luvussa esitettyjen perusteiden mukaisesti on vastuussa hakemuksen käsittelystä.

2. Edellä 1 kohdasta poiketen kukin jäsenvaltio voi käsitellä kolmannen maan kansalaisen sille esittämän turvapaikkahakemuksen siinäkin tapauksessa, ettei se tässä asetuksessa määriteltyjen perusteiden mukaan ole vastuussa hakemuksen käsittelystä. Tällöin jäsenvaltiosta tulee asetuksessa tarkoitettu turvapaikkahakemuksen käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio, ja sen on otettava vastatakseen kaikista tähän vastuuseen liittyvistä velvollisuuksista. – –”

10 Asetuksen N:o 343/2003 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun ”turvapaikkahakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion” määrittämistä varten on sen III luvussa olevissa 6–14 artiklassa lueteltu etusijajärjestyksessä joukko objektiivisia perusteita.

11 Asetuksen IV luvussa, jonka otsikko on ”Humanitaarinen lauseke”, on vain 15 artikla, jossa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltio voi, vaikkei se tässä asetuksessa määriteltyjen perusteiden mukaan olisi vastuussa turvapaikkahakemuksen käsittelystä, saattaa erityisesti perhesyihin tai kulttuurillisiin näkökohtiin perustuvista humanitaarisista syistä yhteen perheenjäsenet sekä muut hakijasta riippuvaiset sukulaiset. – –

2. Tapauksissa, joissa asianomainen henkilö on riippuvainen toisen avusta raskauden, vastasyntyneen lapsen, vakavan sairauden, vammaisuuden tai korkean ikänsä vuoksi, jäsenvaltioiden on yleensä pidettävä turvapaikanhakija yhdessä jonkin jäsenvaltion alueella oleskelevan sukulaisensa kanssa tai saat[ettav]a hänet yhteen tämän kanssa edellyttäen, että perhesiteet olivat olemassa jo lähtömaassa.

– –”

12 Asetuksen V luvussa, jonka otsikko on ”Vastaanotto ja takaisinotto”, on muun muassa 16 artikla, jonka 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltio, joka on tämän asetuksen perusteella vastuussa turvapaikkahakemuksen käsittelystä, on velvollinen:

– –

c) ottamaan 20 artiklassa säädettyjen edellytysten mukaisesti takaisin hakijan, jonka hakemusta käsitellään ja joka oleskelee ilman lupaa toisessa jäsenvaltiossa;

– –”

13 Asetuksen 20 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Turvapaikanhakija on otettava takaisin 4 artiklan 5 kohdassa ja 16 artiklan 1 kohdan c, d ja e alakohdassa mainituissa tapauksissa seuraavasti:

– –

b) jäsenvaltion, jolta hakijan takaisinottoa on pyydetty, on suoritettava tarvittavat tarkistukset ja vastattava sille esitettyyn pyyntöön mahdollisimman nopeasti eikä se saa missään olosuhteissa ylittää pyynnön esittämisestä laskettavaa kuukauden määräaikaa. Jos pyyntö perustuu Eurodac-järjestelmästä saatuihin tietoihin, tämä määräaika rajoitetaan kahteen viikkoon;

c) jos jäsenvaltio, jolta takaisinottoa on pyydetty, ei ilmoita päätöstään b alakohdassa mainitussa kuukauden tai kahden viikon määräajassa, katsotaan, että se on suostunut ottamaan kolmannen maan kansalaisen takaisin;

– –”

Direktiivi 2005/85/EY

14 Pakolaisaseman myöntämistä tai poistamista koskevissa menettelyissä jäsenvaltioissa sovellettavista vähimmäisvaatimuksista 1.12.2005 annetun neuvoston direktiivin 2005/85/EY (EUVL L 326, s. 13) johdanto-osan 29 perustelukappaleessa todetaan, ettei direktiiviä 2005/85 sovelleta menettelyihin, joista säädetään asetuksessa.

15 Direktiivin 8 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on varmistettava, että määrittävän viranomaisen turvapaikkahakemuksista tekemät päätökset perustuvat hakemusten asianmukaiseen tutkintaan. Tätä varten jäsenvaltioiden on varmistettava, että

– –

b) eri lähteistä, kuten Yhdistyneiden Kansakuntien pakolaisasiain päävaltuutetulta (UNHCR), hankitaan täsmällisiä ja ajantasaisia tietoja turvapaikanhakijoiden alkuperämaissa ja tarvittaessa myös kauttakulkumaissa vallitsevasta tilanteesta ja että nämä tiedot ovat hakemusten tutkinnasta ja ratkaisemisesta vastaavan henkilöstön saatavilla;

– –”

16 Direktiivin 21 artiklassa, jonka otsikko on ”YK:n pakolaisasiain päävaltuutetun asema”, säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltiot antavat YK:n pakolaisasiain päävaltuutetulle:

– –

c) mahdollisuuden esittää näkemyksensä yksittäisistä turvapaikkahakemuksista toimivaltaisille viranomaisille missä tahansa menettelyn vaiheessa Geneven yleissopimuksen 35 artiklassa tarkoitettujen valvontavelvollisuuksiensa mukaisesti.

– –”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

17 Irakin kansalainen Halaf teki 1.6.2010 turvapaikkahakemuksen Bulgariassa.

18 Eurodac-järjestelmästä saadut tiedot osoittivat, että hän oli jo tehnyt 6.8.2008 turvapaikkahakemuksen Kreikassa, minkä vuoksi DAB pyysi Kreikan viranomaisia ottamaan hänet takaisin asetuksen 16 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisesti.

19 Koska pyyntöön ei saatu vastausta asetuksen 20 artiklan 1 kohdan b alakohdan toisessa virkkeessä vahvistetussa kahden viikon määräajassa, DAB katsoi asetuksen 20 artiklan 1 kohdan c alakohdan perusteella, että Kreikan tasavalta oli suostunut ottamaan Halafin takaisin.

20 DAB kieltäytyi siis 21.7.2010 tekemällään päätöksellä aloittamasta Halafin osalta pakolaisaseman myöntämismenettelyä ja antoi luvan hänen siirtämiselleen Kreikkaan.

21 Halaf nosti 1.12.2010 päätöksestä kanteen ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa vaatien sitä kumoamaan DABin päätöksen ja määräämään DABin aloittamaan menettelyn pakolaisaseman myöntämiseksi. Halaf vetosi kanteessaan muun muassa siihen, että UNHCR oli esittänyt eurooppalaisille hallituksille vetoomuksen, jotta ne lopettaisivat turvapaikanhakijoiden palauttamisen Kreikkaan.

22 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii sitä, voidaanko asetuksen 3 artiklan 2 kohtaa soveltaa tällaisessa asiayhteydessä, kun otetaan huomioon se, ettei Halafin tapauksessa ollut kyse yhdestäkään sellaisesta olosuhteesta, jonka perusteella olisi voitu soveltaa asetuksen 15 artiklaa.

23 Näin ollen Administrativen sad Sofia-grad päätti 12.10.2011 tekemällään päätöksellä lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle kuusi ennakkoratkaisukysymystä.

24 Unionin tuomioistuimen kirjaamo lähetti 21.12.2011 päivätyllä kirjeellä ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle jäljennöksen yhdistetyissä asioissa C-411/10 ja C-493/10, N. S. ym., 21.12.2011 annetusta tuomiosta (Kok., s. I-13905) ja kehotti tätä ilmoittamaan, mikäli se kyseisen tuomion valossa halusi pysyttää ennakkoratkaisupyyntönsä.

25 Tämän johdosta Administrativen sad Sofia-grad peruutti 24.1.2012 tekemällään päätöksellä, joka saapui unionin tuomioistuimeen 25.1.2012, ensimmäisen ja kolmannen ennakkoratkaisukysymyksensä ja pysytti seuraavat neljä kysymystä:

”1) Onko – – asetuksen – – 3 artiklan 2 kohtaa tulkittava siten, että jäsenvaltio voi sen nojalla ottaa turvapaikkahakemuksen käsiteltäväkseen, jos turvapaikanhakijan henkilökohtaiset olosuhteet eivät oikeuta soveltamaan asetuksen 15 artiklan humanitaarista lauseketta ja jos asetuksen

3 artiklan 1 kohdan perusteella hakemuksen käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio ei ole vastannut asetuksen 20 artiklan 1 kohdan mukaiseen takaisinottopyyntöön, kun muistetaan, ettei mainittuun asetukseen sisälly säännöksiä SEUT 80 artiklassa määrätyn yhteisvastuun periaatteen noudattamisesta?

2) Mitä perusoikeuskirjan 18 artiklassa, luettuna yhdessä perusoikeuskirjan 53 artiklan sekä asetuksen – – 2 artiklan c alakohdan määritelmän ja johdanto-osan 12 perustelukappaleen kanssa, määrätty oikeus turvapaikkaan sisältää?

3) Onko asetuksen – – 3 artiklan 2 kohtaa, luettuna yhdessä SEUT 78 artiklan 1 kohtaan perustuvan turvapaikka-asioista tehtyjen kansainvälisoikeudellisten asiakirjojen noudattamista koskevan velvoitteen kanssa, tulkittava siten, että menettelyssä asetuksen perusteella hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan valtion määrittämiseksi jäsenvaltiot ovat velvollisia pyytämään [UNHCR:n] lausuntoa, jos UNHCR:n asiakirjoissa mainitaan tosiseikkoja ja päätelmiä, joiden mukaan asetuksen – – 3 artiklan 1 kohdan perusteella hakemuksen käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio rikkoo turvapaikka-asioita koskevia Euroopan unionin oikeussääntöjä?

[4)] Jos [kolmanteen] kysymykseen vastataan myöntävästi, rikotaanko sillä, ettei tällaista UNHCR:n lausuntoa pyydetä, olennaisesti menettelyä asetuksen N:o 343/2003 3 artiklan perusteella hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan valtion määrittämiseksi ja loukataanko näin [perusoikeuskirjan] 41 artiklassa määrättyä oikeutta hyvään hallintoon ja 47 artiklassa määrättyä oikeutta tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin, kun otetaan myös huomioon [direktiivin 2005/85] 21 artikla, jossa annetaan UNHCR:lle mahdollisuus esittää näkemyksensä yksittäisistä turvapaikkahakemuksista?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Tutkittavaksi ottaminen

26 Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus ei tosin esitä nimenomaista väitettä tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttumisesta mutta toteaa, että ennakkoratkaisukysymykset ovat luonteeltaan teoreettisia.

27 Se katsoo nimittäin, että edellä mainituissa yhdistetyissä asioissa N. S. ym. annetusta tuomiosta käy ilmi, että turvapaikanhakijan siirtäminen Kreikkaan saattaa tosiasiallisesti johtaa perusoikeuskirjan 4 artiklan rikkomiseen ja että toimivaltaisten Bulgarian viranomaisten on voitava näin ollen määrittää turvapaikkahakemuksen käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio tukeutumalla mainittuun tuomioon.

28 Tältä osin on palautettava mieleen, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yksinomaan kansallisen tuomioistuimen, jossa asia on vireillä ja joka vastaa annettavasta ratkaisusta, tehtävänä on kunkin asian erityispiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen unionin tuomioistuimelle esittämillä kysymyksillä merkitystä asian kannalta. Kun esitetyt kysymykset koskevat unionin oikeuden tulkintaa, unionin tuomioistuimen on tämän vuoksi lähtökohtaisesti ratkaistava ne (asia C-169/07, Hartlauer, tuomio 10.3.2009, Kok., s. I-1721, 24 kohta ja asia C-470/11, Garkalns, tuomio 19.7.2012, 17 kohta).

29 Tästä seuraa, että olettamana on, että unionin oikeuteen liittyvillä kysymyksillä on merkitystä asian ratkaisun kannalta. Unionin tuomioistuin voi siis jättää tutkimatta kansallisen tuomioistuimen esittämän ennakkoratkaisukysymyksen ainoastaan, jos on ilmeistä, että pyydetyllä unionin oikeussäännön tulkitsemisella ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen, jos kyseinen ongelma on luonteeltaan hypoteettinen taikka jos unionin tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta

se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin (yhdistetyt asiat C-570/07 ja C-571/07, Blanco Pérez ja Chao Gómez, tuomio 1.6.2010, Kok., s. I-4629, 36 kohta ja asia C-509/10, Geistbeck, tuomio 5.7.2012, 48 kohta).

30 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on nyt esittänyt unionin oikeusääntöjen tulkintaa koskevia kysymyksiä. Se, että unionin tuomioistuin on jo tulkinnut tiettyjä näistä säännöistä edellä mainituissa yhdistetyissä asioissa N. S. ym. antamassaan tuomiossa, ei yksin johda siihen, että mainituista kysymyksistä olisi näin tullut luonteeltaan teoreettisia tai hypoteettisia.

31 Asiassa ei siis ole selvää, ettei pyydetyllä unionin oikeuden tulkitsemisella ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen. Yhdistyneen kuningaskunnan esittämä väite ei näin ollen riitä kumoamaan edellä 29 kohdassa mainittua merkityksellisyyttä koskevaa olettamaa.

32 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämät kysymykset on siten otettava tutkittaviksi.

Ensimmäinen kysymys

33 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen ensimmäinen kysymys koskee pääasiallisesti sitä, onko asetuksen 3 artiklan 2 kohtaa tulkittava siten, että sen nojalla jäsenvaltio, joka ei ole asetuksen III luvussa esitettyjen perusteiden mukaisesti vastuussa hakemuksen käsittelystä, voi tutkia turvapaikkahakemuksen, vaikka asiassa ei ole kyse mistään niistä olosuhteista, joiden perusteella asetuksen 15 artiklassa olevaa humanitaarista lauseketta voitaisiin soveltaa, kun mainittujen perusteiden nojalla turvapaikkahakemuksen käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio ei ole vastannut asianomaisen turvapaikanhakijan takaisin ottamista koskevaan pyyntöön.

34 Tässä yhteydessä on muistettava, että asetuksen 3 artiklan 1 kohdassa säädetään, että turvapaikkahakemuksen tutkii yksi ainoa jäsenvaltio eli jäsenvaltio, joka on asetuksen III luvussa esitettyjen perusteiden mukaisesti vastuussa hakemuksen käsittelystä.

35 Asetuksen 3 artiklan 2 kohdassa säädetään kuitenkin nimenomaisesti, että artiklan 1 kohdasta poiketen kukin jäsenvaltio voi käsitellä kolmannen maan kansalaisen sille esittämän turvapaikkahakemuksen siinäkin tapauksessa, ettei se tässä asetuksessa määriteltyjen perusteiden mukaan ole vastuussa hakemuksen käsittelystä.

36 Asetuksen 3 artiklan 2 kohdan sanamuoto osoittaa näin selvästi, että tämän mahdollisuuden käyttämiselle ei ole asetettu minkäänlaisia erityisedellytyksiä.

37 Myös asetuksen valmistelutyöt tukevat tätä päätelmää. Komission ehdotuksessa [KOM(2001) 447 lopullinen], jonka perusteella asetus annettiin, todetaan, että asetuksen 3 artiklan 2 kohdassa oleva sääntö otettiin käyttöön, jotta kukin jäsenvaltio voisi itsenäisesti päättää käsitellä kolmannen maan kansalaisen esittämän turvapaikkahakemuksen poliittisista, humanitaarisista tai käytännön syistä, vaikkei se olisikaan asetuksessa määriteltyjen perusteiden mukaan velvollinen sitä tekemään.

38 Kun otetaan huomioon kullekin jäsenvaltiolle näin annetun harkintavallan laajuus, se, onko asetuksen III luvussa esitettyjen perusteiden mukaisesti turvapaikkahakemuksen käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio vastannut turvapaikanhakijan takaisin ottamista koskevaan pyyntöön vai ei, ei näin ollen vaikuta jollakin toisella jäsenvaltiolla olevaan mahdollisuuteen tutkia turvapaikkahakemus asetuksen 3 artiklan 2 kohdan perusteella.

39 Edellä esitetyn perusteella ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että asetuksen 3 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, että sen nojalla jäsenvaltio, joka ei ole asetuksen III luvussa esitettyjen perusteiden mukaisesti vastuussa turvapaikkahakemuksen käsittelystä, voi tutkia hakemuksen, vaikka asiassa ei ole

kyse mistään niistä olosuhteista, joiden perusteella asetuksen 15 artiklassa olevaa humanitaarista lauseketta voitaisiin soveltaa. Tämä mahdollisuus ei riipu siitä, onko mainittujen perusteiden mukaisesti turvapaikkahakemuksen käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio vastannut turvapaikanhakijan takaisin ottamista koskevaan pyyntöön.

Toinen kysymys

40 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin haluaa toisella kysymyksellään vastauksen siihen, mitä perusoikeuskirjan 18 artiklassa, luettuna yhdessä perusoikeuskirjan 53 artiklan sekä asetuksen 2 artiklan c alakohdan määritelmän ja johdanto-osan 12 perustelukappaleen kanssa, määrätty oikeus turvapaikkaan sisältää.

41 Ennakkoratkaisupyynnön mukaan toinen kysymys perustuu olettamaan siitä, että silloin, kun asetuksen 15 artiklassa olevan humanitaarisen lausekkeen soveltaminen ei tule kysymykseen, jäsenvaltio voi tutkia turvapaikkahakemuksen asetuksen 3 artiklan 2 kohdan perusteella ainoastaan, jos on voitu osoittaa, että asetuksen III luvussa esitettyjen perusteiden mukaisesti turvapaikkahakemuksen käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio ei noudata perusoikeuskirjan 18 artiklassa turvapaikanhakijoille taattua oikeutta.

42 Koska ensimmäiseen kysymykseen annetusta vastauksesta käy jo ilmi, että jäsenvaltioille asetuksen 3 artiklan 2 kohdalla tarjotun mahdollisuuden käyttämiselle ei ole asetettu minkäänlaisia erityisedellytyksiä, toiseen kysymykseen ei ole syytä vastata.

Kolmas kysymys

43 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen kolmas kysymys koskee pääasiallisesti sitä, onko jäsenvaltio, jossa turvapaikanhakija on, velvollinen sen menettelyn aikana, jossa määritetään hakemuksen käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio, pyytämään UNHCR:n lausuntoa silloin, kun mainitun viranomaisen asiakirjoista käy ilmi, että jäsenvaltio, joka on asetuksen III luvussa esitettyjen perusteiden mukaisesti vastuussa hakemuksen käsittelystä, rikkoo turvapaikka-asioita koskevia unionin oikeussääntöjä.

44 Todettakoon aluksi, että UNHCR:n antamat asiakirjat ovat sellaisia välineitä, joiden avulla jäsenvaltiot kykenevät arvioimaan turvapaikkajärjestelmän toimintaa siinä jäsenvaltiossa, joka on asetuksen III luvussa esitettyjen perusteiden mukaisesti vastuussa turvapaikkahakemuksen käsittelystä, ja näin arvioimaan niitä tosiasiallisia riskejä, joita turvapaikanhakijalle aiheutuu siinä tapauksessa, että hänet siirretään tähän jäsenvaltioon (ks. vastaavasti em. yhdistetyt asiat N. S. ym., tuomion 90 ja 91 kohta). Tässä arvioinnissa mainitut asiakirjat ovat erityisen merkityksellisiä, kun muistetaan tehtävä, joka UNHCR:lle on osoitettu Geneven yleissopimuksessa, jota noudattaen turvapaikka-asioita koskevia unionin oikeussääntöjä on tulkittava (ks. vastaavasti em. yhdistetyt asiat N. S. ym., tuomion 75 kohta ja asia C-364/11, Abed El Karem El Kott ym., tuomio 19.12.2012, 43 kohta).

45 Vaikka direktiivin 2005/85 8 artiklan 2 kohdan b alakohdassa ja 21 artiklassa säädetään UNHCR:n ja jäsenvaltioiden välisistä yhteistyömuodoista niitä tilanteita varten, joissa jäsenvaltio käsittelee turvapaikkahakemusta, näitä sääntöjä ei kuitenkaan sovelleta menettelyssä, jossa määritetään turvapaikkahakemuksen käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio ja josta säädetään asetuksessa, kuten direktiivin 2005/85 johdanto-osan 29 perustelukappaleessa on todettu.

46 Tässä yhteydessä on muistettava, ettei mikään estä jäsenvaltiota pyytämästä UNHCR:n lausuntoa, jos se katsoo tämän tarpeelliseksi, esimerkiksi pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa.

47 Edellä esitetyn perusteella kolmanteen kysymykseen on vastattava, että jäsenvaltio, jossa turvapaikanhakija on, ei ole velvollinen sen menettelyn aikana, jossa määritetään turvapaikkahakemuksen käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio, pyytämään UNHCR:n lausuntoa silloin, kun mainitun viranomaisen asiakirjoista käy ilmi, että jäsenvaltio, joka on asetuksen III luvussa esitettyjen perusteiden mukaisesti vastuussa hakemuksen käsittelystä, rikkoo turvapaikka-asioita koskevia unionin oikeussääntöjä.

Neljäs kysymys

48 Kun otetaan huomioon kolmanteen kysymykseen annettu vastaus, neljänteen kysymykseen ei ole tarpeen vastata.

Oikeudenkäyntikulut

49 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Niiden perusteiden ja menettelyjen vahvistamisesta, joiden mukaisesti määritetään kolmannen maan kansalaisen johonkin jäsenvaltioon jättämän turvapaikkahakemuksen käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio, 18.2.2003 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 343/2003 3 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, että sen nojalla jäsenvaltio, joka ei ole asetuksen III luvussa esitettyjen perusteiden mukaisesti vastuussa turvapaikkahakemuksen käsittelystä, voi tutkia hakemuksen, vaikka asiassa ei ole kyse mistään niistä olosuhteista, joiden perusteella asetuksen 15 artiklassa olevaa humanitaarista lauseketta voitaisiin soveltaa. Tämä mahdollisuus ei riipu siitä, onko mainittujen perusteiden mukaisesti turvapaikkahakemuksen käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio vastannut turvapaikanhakijan takaisin ottamista koskevaan pyyntöön.

2) Jäsenvaltio, jossa turvapaikanhakija on, ei ole velvollinen sen menettelyn aikana, jossa määritetään turvapaikkahakemuksen käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio, pyytämään Yhdistyneiden Kansakuntien pakolaisasiain päävaltuutetun lausuntoa silloin, kun mainitun viranomaisen asiakirjoista käy ilmi, että jäsenvaltio, joka on asetuksen N:o 343/2003 III luvussa esitettyjen perusteiden mukaisesti vastuussa hakemuksen käsittelystä, rikkoo turvapaikka-asioita koskevia unionin oikeussääntöjä.

Allekirjoitukset